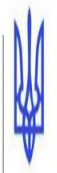

Jean Monnet Module
EPSE
EU practices of social
and economic inclusion

Co-funded by
the European Union

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ (м. Київ)**

**Факультет аграрного менеджменту
Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту
Vytautas Magnus University (Lithuania)
WSHIU Academy of Applied Sciences (Poland)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Хайфський університет (Ізраїль)**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ІНКЛЮЗИВНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ:
ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ, МОЖЛИВОСТІ УКРАЇНИ ТА РОЛЬ
АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ, ДОСВІД І СПІВПРАЦЯ З ЄС»**

21-22 жовтня 2025 р.

м. Київ, Україна

Інклюзивний розвиток національної економіки: глобальні тенденції, можливості України та роль агропродовольчого сектору, досвід і співпраця з ЄС. Збірник матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф. (21-22 жовтня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 301с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

**КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ
МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ
ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+,
101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

*Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту
(протокол № 3 від 17 жовтня 2025 року)*

Збірник укладено за матеріалами IX міжнародної науково-практичної конференції «Інклюзивний розвиток національної економіки: глобальні тенденції, можливості України та роль агропродовольчого сектору, досвід і співпраця з ЄС». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти.

The collection has been compiled based on the materials of the 9th International Scientific and Practical Conference «Inclusive Development of the National Economy: Global Trends, Opportunities of Ukraine and the Role of the Agrarian Sector, Experience and Cooperation with the EU». The content of the sections is synchronized with the main areas of the conference. The publication is intended for researchers, educators, and higher education students..

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова); Деліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор; Власенко Т.О., к. екон. наук, доцент; Алексеєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент; Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент; Суханова А.В. к. екон. наук, доцент, Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент Мовчун С.В., к.екон.наук; Голева М.С., PhD, асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.

Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМ 1.
МОЖЛИВОСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ДОСВІДУ ЄС В УКРАЇНІ

<i>Danylchenko M.V.</i> HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT AS THE BASIS FOR INCLUSIVE ECONOMIC GROWTH IN UKRAINE	12
<i>Ivanenko D.O.</i> MANAGEMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF THE PROJECT APPROACH	13
<i>Ivanova L.L.</i> INCLUSIVE COMPONENT OF EDUCATION DEVELOPMENT IN UKRAINE	15
<i>Mazur O. Ye.</i> BALANCE OF ECONOMIC AND SOCIAL GOALS IN THE FORMATION OF A PRODUCT PORTFOLIO: EUROPEAN GUIDELINES FOR UKRAINE	18
<i>Movchun S. V., Molchanova A. A.</i> OPPORTUNITIES FOR INCLUSIVE DEVELOPMENT OF THE UKRAINIAN ECONOMY AND IMPLEMENTATION OF THE EU EXPERIENCE	20
<i>Борецька З.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	22
<i>Дергач А.В., Бобко А.С.</i> КРЕАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ В ОРГАНІЗАЦІЯХ: КОНЦЕПЦІЇ, ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ	24
<i>Дергач А.В., Новіцька А.Д.,</i> \ ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ: КЛЮЧОВІ ВИКЛИКИ ТА НОВІ ПІДХОДИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	26
<i>Дергач А.В., Рябов А.К.</i> АКТУАЛЬНІ ТРЕНДИ ТА ПОТЕНЦІАЛ ЗРОСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РИНКУ УКРАЇНИ	28
<i>Деліні М.М., Деліні О.С.</i> ЦИФРОВИЙ МАРКЕТИНГ: ЗАСАДИ ТА МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	30
<i>Дісковський А.С.</i> ІНКЛЮЗІЯ ЯК СОЦІАЛЬНА ПАРАДИГМА: ПРИНЦИПИ, ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ	32
<i>Пащенко О., Жарікова О.</i> ІНКЛЮЗИВНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	34
<i>Житар М.О.</i> ESG-ФІНАНСИ ЯК КАТАЛІЗАТОР СТАЛОГО ТА ІНКЛЮЗИВНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ	36
<i>Заволічна Т.Р., Дробот Ю.А.</i> ІНКЛЮЗИВНИЙ РОЗВИТОК ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТРЕНДІВ	38
<i>Зварун Б.І., Файчук О.М.</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЗЕД СІЛЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ	41
<i>Єрмакова М.С.</i> ЗЕЛЕНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ІНКЛЮЗИВНИЙ РОЗВИТОК: ДОСВІД ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ	44
<i>Ігнатенко А.Д.</i> ЛОКАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ДРАЙВЕР ІНКЛЮЗИВНОГО ЗРОСТАННЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	46

Список використаної літератури:

1. Войчук М. В. Етимологія поняття «Економічна інклюзія» в контексті циклічного розвитку економіки. *Інноваційна економіка*. 2021. Вип. 3-4 (87). С. 28-33.
2. Манцуров І.Г. Інклюзивний розвиток як основа протидії глобальним викликам сьогодення. *Економіка України*. 2018. № 10. С. 71-87.
3. Круш П.В., Круш П.П. Інклюзивний розвиток національної економіки. Підприємництво та інновації. Вип. 8. 2019. URL: <http://www.ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/184/171>
4. Норт Д. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки / Пер. з англ. І. Дзюб. Київ, 2000. 198 с.
5. Бобух І.М., Щегель С.М. Стратегічні орієнтири економічного зростання України: інклюзивність як ключовий пріоритет. *Вісник Національної академії наук України*. 2018. № 7. С. 55-70.

УДК 336.71:330.15

*Житар М.О., д.е.н., професор,
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка
(м. Київ, Україна)*

ESG-ФІНАНСИ ЯК КАТАЛІЗАТОР СТАЛОГО ТА ІНКЛЮЗИВНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ

У сучасних умовах глобальної економічної трансформації концепція ESG формується як нова парадигма економічного розвитку, яка поєднує екологічну відповідальність, соціальну орієнтованість і належне корпоративне управління. Для України, що живе в умовах військового стану, впровадження ESG-принципів у фінансову систему має стати одним із ключових напрямів післявоєнного відновлення та модернізації економіки. Система ESG-фінансів створює основу для залучення довгострокових інвестицій, посилення фінансової стійкості та забезпечення інклюзивного зростання, орієнтованого на потреби суспільства і майбутніх поколінь.

Інституційна структура ESG-фінансів охоплює не лише банки, а й страхові компанії, інститути спільного інвестування, пенсійні фонди, муніципальні фінансові органи, які інтегрують у свою діяльність екологічні, соціальні та управлінські критерії. В умовах війни та руйнування промислової й енергетичної інфраструктури саме фінансові інститути можуть відіграти роль посередника у перерозподілі ресурсів на користь проєктів, що забезпечують соціальну стабільність, зайнятість і відновлення критично важливих територій. ESG-фінанси таким чином перетворюються на потужний каталізатор інституційних реформ і соціально-економічної інтеграції України з ЄС.

Європейський досвід демонструє, що розвиток ринку сталих фінансів ґрунтується на трьох ключових компонентах: нормативній узгодженості

(Regulatory Consistency), прозорості звітності (Disclosure) та інституційній підтримці (Institutional Support). У ЄС ці компоненти реалізуються через так звану EU Taxonomy for Sustainable Activities, яка визначає критерії «зелених» інвестицій, та Директиву щодо корпоративної звітності про сталий розвиток (CSRD), яка запроваджує обов'язкову нефінансову звітність для великих компаній. Для України адаптація цих стандартів до національної правової системи відкриє шлях до інтеграції в європейський фінансовий простір і збільшення припливу капіталу з фондів сталого інвестування.

Важливим напрямом є розвиток ринку «зелених» та соціальних облігацій, які дозволяють спрямовувати ресурси на фінансування проєктів у сфері енергоефективності, відновлюваної енергетики, охорони навколишнього середовища, охорони здоров'я, освіти та підтримки вразливих груп населення. У 2023–2024 рр. державні установи, місцеві громади та комерційні банки України здійснили перші пілотні випуски таких фінансових інструментів у співпраці з ЄБРР та МФК. Ці ініціативи засвідчили високий рівень зацікавленості інвесторів у прозорих і відповідальних фінансових продуктах навіть у період війни.

ESG-фінанси також сприяють інклюзивному розвитку, створюючи можливості для залучення до економічної активності різних соціальних груп, включно з ветеранами, внутрішньо переміщеними особами, жінками та молоддю. Банківські програми соціального мікрокредитування, грантові ініціативи для малого бізнесу, проєкти енергомодернізації житлового фонду, підтримувані міжнародними донорами, є прикладами фінансової інклюзії, що базується на принципах ESG. У цьому контексті фінансова освіта та цифровізація набувають особливого значення, оскільки підвищують довіру населення до фінансових інституцій і формують нову фінансову культуру, орієнтовану на соціальну відповідальність.

Ключову роль у формуванні ESG-фінансів відіграє державна політика, яка має бути спрямована на створення сприятливого інституційного середовища, податкових стимулів і системи державних гарантій для «зелених» і соціальних проєктів. Необхідно запровадити стандарти звітності за ESG-критеріями для підприємств реального сектору, розробити систему сертифікації сталих фінансових продуктів, а також посилити роль фінансових регуляторів у моніторингу екологічних і соціальних ризиків. Держава може використовувати ESG-орієнтоване бюджетування, інтегруючи принципи сталості у фінансування освіти, охорони здоров'я, енергоефективності та інфраструктури.

Окремої уваги заслуговує роль ESG-факторів у зміцненні макрофінансової стабільності. Досвід провідних економік ЄС показує, що інвестування у «зелену» економіку підвищує енергонезалежність, знижує інфляційний тиск через скорочення імпорту енергоносіїв і стимулює інноваційні галузі з високою доданою вартістю. Для України це відкриває можливість структурного оновлення промисловості, модернізації аграрного сектору, розвитку фінтеху, «розумної» енергетики та транспортної логістики, що формує довгострокову базу для переходу від моделі відновлення до моделі сталого зростання.

Отже, розвиток ESG-фінансів в Україні є стратегічним напрямом інтеграції до європейського фінансового простору та побудови «економіки добробуту». Він поєднує фінансову ефективність із соціальною справедливістю, забезпечує баланс між економічним зростанням і збереженням природного середовища. В умовах глобальної нестабільності та внутрішніх викликів ESG-фінанси можуть стати не лише інструментом мобілізації ресурсів, а й символом нової моделі держави – відповідальної, інклюзивної та орієнтованої на сталий розвиток.

Список використаних джерел:

1. OECD. ESG Investing and Sustainability Reporting: Policy Frameworks and Practices. Paris: OECD Publishing.
2. World Bank. Green Recovery and Inclusive Growth in Eastern Europe and Central Asia. Washington, DC.
3. Житар, М. (2025). Глобальні тренди та виклики впровадження ESG-стандартів у фінансові стратегії компаній: інтеграція, адаптація та оцінка ефективності. Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку. 1(16), 33-42. DOI: <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2025-1-03>

УДК 338.24

*Заволічна Т.Р., к.е.н., доцент,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Дробот Ю.А., викладач, Чорнівська гімназія,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
(м. Чернівці, Чорнівка,
Чернівецька область, Україна)*

ІНКЛЮЗИВНИЙ РОЗВИТОК ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТРЕНДІВ

Інклюзивність економічного розвитку у сучасному світі є домінуючим концептом сталого розвитку, навіть своєрідною мантрою, яка є невід’ємним атрибутом діяльності практично всіх провідних країн світу, глобальних організацій і стратегічних рішень, що приймаються на глобальному рівні. Не випадково цим питанням останніми роками присвячена велика кількість наукових публікацій – як за межами, так і всередині України. За останнє десятиліття в Україні проведено ґрунтовні дослідження теоретикометодологічних засад феномену інклюзивності в соціально-економічному розвитку, зокрема із застосуванням сучасних наукових парадигм – теорії хвильового розвитку та синергетики. Низка досліджень присвячена міжнародним (глобальним і регіональним) аспектам феномену інклюзивності, їхнім проявам в умовах України.